

Preek over Zondag 21, v/a 54 en 55: Over de vrucht en de gaven van de Geest – alles draait om de liefde!

Voorzang: Gezang 254, 2 en 3

Votum en Groet

Zingen: Gezang 254, 4

Gebed om het licht van de Geest

Schriftlezingen: Joël 2,28-32 en Galaten 5,13-26

Zingen: Psalm 144, 2 en 6

Verkondiging met als uitgangspunt Zondag 21, v/a 54 en 55

Zingen: Gezang 237

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Geloofsbelijdens (zingen in beurtzang):

Allen:

Ik geloof in God de Vader,
de Almachtige,
Schepper des hemels en der aarde.

Vrouwen en meisjes:

En in Jezus Christus,
zijnen eniggeboren Zoon,
onze Here

Mannen en jongens:

die ontvangen is van de Heilige Geest,
geboren uit de maagd Maria.

Vrouwen en meisjes:

Die geleden heeft onder Pontius Pilatus,
is gekruisigd, gestorven en begraven,
nedergedaald ter helle

Mannen en jongens:

Ten derden dage
wederom opgestaan van de doden.

Vrouwen en meisjes:

Opgevaren ten hemel,
zittende ter rechterhand Gods,
des almachtigen Vaders;

Mannen en jongens:

vanwaar Hij komen zal
om te oordelen
de levenden en de doden.

Vrouwen en meisjes:

Ik geloof in de heilige Geest.

Allen:

Ik geloof ene heilige, algemene, christelijke kerk,
de gemeenschap der heiligen;

Mannen en jongens:
vergeving der zonden;

Vrouwen en meisjes:
wederopstandig des vlees

Mannen en jongens:
en een eeuwig leven.

Allen:
Amen, amen, amen.

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Als we vanmiddag spreken over de kerk dan hebben we het ook weer volop over het werk van de Geest.
En dan vraag ik aandacht voor twee bijzondere aspecten van dat werk.
Allereerst wil ik u iets zeggen over de vrucht van de Geest.
En daarna wil ik aandacht geven aan wat de Bijbel zegt over de gaven van de Geest.

Allereerst dus de vrucht.

Daarover wordt het duidelijkst gesproken in Galaten 5,22:

3

De vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, enz.

Let er op dat hier wordt gesproken over de vrucht van de Geest – enkelvoud.

Niet over de vruchtén van de Geest – meervoud.

De ene vrucht van de Geest wordt geplaatst tegenover de werkén van het vlees. **4**

Het leven in het vlees –

en daarmee bedoelt Paulus het leven onder de tirannie van de zondemacht, de zelfzucht –
wordt gekenmerkt door de ontbinding, de versplintering.

Allerlei krachten en motieven botsen op elkaar of streven uit elkaar.

En dat maakt het leven tot een chaos.

Maar de Geest maakt het leven weer tot een harmonieuze eenheid.

Door de Geest vindt de mens de samenhang in het leven terug.

Door de Geest komt alles te vallen onder de ene noemer van liefdevolle gehoorzaamheid aan de ene Heer.

Het leven kan weer worden gezien en beleefd als een eenheid.

Het persoonlijke leven.

Het huwelijksleven.

Het leven op school.

Het arbeids- en zakenleven.

Het vrijetijdsleven.

Het kerkelijke leven.

Het politieke leven, enz. ...

Voor een gelovige zijn dat niet allemaal aparte hokjes en vakjes in je bestaan.

Gebieden, die met elkaar botsen.

Waar tegenstrijdige belangen heersen.

Of waar je telkens weer verschillende waarden en normen hanteert.

Nee, door de Geest is het mogelijk daarin een eenheid te ontdekken en te beleven. **5**

En die eenheid bestaat in de liefde.

De vrucht van de Geest is liefde.

Wat God op al die verschillende terreinen van het leven van ons vraagt is liefde.

De vrucht van de Geest is liefde.

Maar dan voegt Paulus er in Gal 5,22 nog een aantal woorden aan toe: **6**
blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, enz.

En daarom gebruiken wij al gauw toch het meervoud: vruchtén van de Geest.

Maar nogmaals, ik denk dat Paulus hier welbewust het enkelvoud gebruikt.

En daarom kunnen we Gal. 5,22 het beste maar zo lezen:

De vrucht van de Geest is liefde.

Die liefde komt uit in blijdschap, vrede, lankmoedigheid, enz.

Al die woorden, die Paulus daar noemt, zijn openbaringen van die ene, heerlijk zoete vrucht van de liefde. **7**

Nu kun je over de vrucht van de Geest spreken in het leven van de enkeling.

Hoe het nieuwe leven van een gelovige eruit ziet.

Wat daar voor veranderingen in plaats vinden als de Geest er de ruimte krijgt.

Maar ik wil het vanmiddag met u liever hebben over de vrucht van de Geest in het leven van de gemeenschap.

Heel concreet in het leven van de kerk, van onze gemeente.

Wat mogen we daar verwachten aan vrucht van de Geest?

Natuurlijk bestaat de gemeente uit enkelingen, uit afzonderlijke gelovigen.

En door het geloof, dat de Geest in uw hart wakker riep, mag ieder van u een onmiddellijke, persoonlijke band met de Heer onderhouden.

Zo persoonlijk als u met de Catechismus ook in Zondag 20 belijdt: **8**

dat de Geest ook mij gegeven is om mij door waar geloof aan Christus en al zijn weldaden deel te geven...

Maar Zondag 21 maakt dan weer glashelder, dat u door uw band aan Christus deel uitmaakt van een gemeenschap, van de kerk die zijn lichaam heet.

Geloven is heel persoonlijk, maar nooit individualistisch.

Door het geloof bent u opgenomen in het hechte verband van de nieuwe mensheid.

We zijn lid van de geméenschap der heiligen.

Daar is het God ook om te doén.

Niet om de redding van een zo groot mogelijk aantal losse enkelingen.

Maar om het behoud van een heel volk!

Het gaat Christus niet zozeer om de heiliging van individuen, maar om de heiliging van zijn gemeente. **9**

Dat is ook de grote fout van ieder, die zegt wel te kunnen geloven in z'n eentje.

En die meent daar de anderen niet bij nodig te hebben.

Je kunt toch zelf in je Bijbel lezen?

Je kunt toch in je eentje bidden?

Ja, gelukkig wel, zeg!

Dat ervaren christenen in gedwongen eenzaamheid wel.

Zieken

Zij die om hun geloof gevangen zijn.

Of christenen die op eenzame posten werken in de zending of zo.

Maar als je je bezint op de inhoud van je geloof, dan is dat toch veel meer dan dat jij persoonlijk gered bent?

Geloven is toch meer dan een weg voor de enkeling naar de nieuwe aarde?

Geloven is toch meer dan een individuele oefening in een nieuw leven? **10**

Wat is een nieuw leven als het niet een nieuw sámen-leven is?

Wat betekent het geloof als het niet leidt tot herstel van de verstoorde verhoudingen binnen de mensheid, die door God ooit als een eenheid is geschapen?

En is de kerk niet het begin van die nieuwe mensheid?

En is niet het kenmerk van de gelovige dat je van die kerk –

en dan heel concreet van die ene gemeente waar je bij hoort –

een levend, een actief lid bent?

Geloven doe je samen!

De vrucht van de Geest is liefde, die zichtbaar wordt in een volk, een gemeente van gelovigen die elkaar liefhebben.

Die oog hebben voor elkaar in velerlei opzicht.

11

Oog voor elkaar – ik kan die uitdrukking niet meer horen zonder meteen te denken aan dat prachtige boekje van Prof. Versteeg dat zo heet.

Daarin bespreekt hij alle teksten uit het NT waarin dat woordje elkaar voorkomt.

Het kerngebod om lief te hebben, zo laat Versteeg duidelijk zien, waaiert uit in een veelheid van geboden waarin dat ene, centrale gebod nader wordt uitgewerkt.

12

Houdt vrede onder elkaar.

Bouwt elkaar op.

Aanvaardt elkaar.

Weest vriendelijk en barmhartig jegens elkaar.

Vermaant elkaar.

Bidt voor elkaar.

Hebt gemeenschap met elkaar.

Vergeeft elkaar.

13

U hebt allen in de gemeente een eigen plaats.

Maar die plaats neemt u alleen júst in als u die inneemt in de gemeenschap met al die anderen.

Als u zich op de anderen betrokken weet.

U voor hen verantwoordelijk weet.

Hen helpen wil.

Iets voor hen betekenen wil.

En als u tegelijk anderen de mogelijkheid biedt om iets te betekenen voor u.

De vrucht van de Geest is een gemeente,
die in liefde voor elkaar steeds meer op elkaar betrokken is
en alles met elkaar deelt
en samen sterk staat.

Een gemeente van leden,

die niet ieder voor zich en los van elkaar groeien in geloof en in kennis van God
en in de manier waarop we in bijbellezen en gebed met God omgaan.

Maar die daarin hulp van elkaar vragen en krijgen.

Die ervaringen met elkaar delen.

Zo van: Ik was in gesprek met mijn ongelovige collega over het geloof.

Ze zei dit of ze vroeg dat.

Hoe zou jij daarop gereageerd hebben?

Of: Onze Karel krijg ik niet meer mee naar de kerk.

Hoe moet ik daar mee omgaan?

Hoe doe jij dat met Kees?

Of: Meid, ik weet wat je doormaakt na het sterven van je vader.

Ik had hetzelfde.

Weet je, ik heb toen veel gehad aan wat de Bijbel zegt op die en die plaats.

Of: Ik kom op mijn werk zo vreselijk in de knoei met mijn geweten zus of zo.

Heb jij daar ervaring mee?

Dat, gemeente, is elkaar leren, elkaar opbouwen, elkaar versterken in het geloof.

En heel praktisch elkaar tot een hand en een voet zijn.

En het is natuurlijk nog veel meer dan alleen dat.

Het is ook elkaar concreet bijstaan in bepaalde noden en behoeften.

Met elkaar lachen, met elkaar huilen.
Met elkaar de lasten dragen die de Heer ons te dragen geeft.
En daarin voor elkaar bidden en met elkaar danken. **14**

Laat het woord van Christus rijkelijk in u wonen, zegt Paulus in Kol 3,16.
Opdat u in alle wijsheid elkaar leert en terechtwijst.
Daar zijn niet de ambtsdragers voor.
D.w.z. daar zijn ook de ambtsdragers voor.
Maar op heel bijzondere wijze.
Zij moeten u leren en terechtwijzen, dat u elkaar leert en terechtwijst.
Zij moeten u zo opbouwen dat u elkaar kunt opbouwen.
Zij moeten u zo vermanen dat u elkaar vermaant.
Zij moeten u toerusten tot het betonen van dienst aan elkaar.
Daarom is onze gemeente ook opgedeeld in wijkkringen.
Daar kan dit zo natuurlijk en ongedwongen mogelijk gebeuren.
Zodat de vrucht van de Geest kan groeien tot een smakelijk product van de nieuwe aarde.

15

En dan nu over de gaven, dat andere aspect van het werk van de Geest.
De gaven, ook wel de *charismata* genoemd.
Over die gaven wordt heel duidelijk gesproken in antw. 55: **16**

dat ieder verplicht is zijn gaven tot nut en heil van de andere leden gewillig en met vreugde te gebruiken.

Maar wat natuurlijk belangrijker is, is dat de Bijbel er zo duidelijk over spreekt.
Heel uitgebreid in Rom. 12, 1Kor 12-14, Ef. 4, 1Pet 4.
En daarnaast op nog vele andere plaatsen.

De vrucht van de Geest moeten we niet verwarren met de gaven van de Geest.
De vrucht van de Geest moet zich openbaren in het leven van elke gelovige.
Laten we nog eens luisteren naar dat bekende woord uit Gal 5,22. **17**
Het mag duidelijk zijn dat de apostel in het leven van iedere gelovige de blijdschap verwacht.
Iedere gelovige moet uit zijn op vrede.
Iedere gelovige hoort lankmoedig, geduldig te zijn, vriendelijk en goed.
Ieder kind van God moet trouw en zachtmoedig zijn.
Ieder moet zichzelf beheersen.
Want voor ieder geldt onvoorwaardelijk het gebod God lief te hebben boven alles en de naaste als zichzelf.

Bij de gaven van de Geest is dat anders.
Ja, wel heeft iedere gelovige een gave.
Daar gaat de Catechismus van uit.
Want daar gaat de Schrift van uit.
Laat ik enkele teksten noemen, die daarvan spreken: **18**

Iedereen heeft van God zijn bijzondere gave, de een deze, de ander die (1Cor 7,7).

19

Aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven tot welzijn van allen (1Cor. 12,7).

20

Aan een ieder onzer afzonderlijk is de genade gegeven, naar de mate, waarin Christus haar schenkt (Ef. 4,7).

21

Dient elkaar, een ieder naar de genadegave, die hij ontvangen heeft (1Pet 4,17).

Iedere gelovige heeft een gave.

Maar zoals de vrucht van de Geest bij alle gelovigen in dezelfde veelvormigheid openbaar moet worden, zo is het niet met de gáven.

22

De gaven zijn verschillend.

De ene gelovige heeft deze, de ander die.

De ene heeft er misschien twee of drie, de ander maar één.

De gave van de één is spectaculair, van de ander onopvallend.

23

De vrucht is bij alle gelovigen gelijk.

Je kunt hoogstens zeggen: bij de één is de vrucht sterker ontwikkeld, duidelijker gerijpt dan bij de ander.

Maar het is dezelfde vrucht, die het leven van de enkeling en van de gemeenschap omzet in een leven uit en door en tot liefde.

24

Maar de gaven zijn verschillend.

Daardoor blijft de enkeling binnen de gemeenschap echt een individu.

U blijft een persoon met een bijzondere eigenheid, een bijzondere specialiteit, uw eigen bijdrage aan het geheel.

Daarin bent u uniek.

Daarin hebt u uw onmisbare bijdrage aan het geheel te leveren.

De één heeft de gave om een gesprek te leiden.

De ander heeft de gave iets te organiseren als dat gebeuren moet.

Een derde heeft de gave om een bijbelgedeelte heel praktisch uit te leggen.

Een vierde heeft de gave om heel goed te luisteren en achter de woorden van anderen te proeven wat hen beweegt of dwars zit, waar ze over tobben of boos over zijn.

Een vijfde heeft de gave heel gastvrij het huis open te stellen voor de wijkringbijeenkomsten.

En laat de een niet jaloers zijn op de ander.

Want je bent niet minder als je gave gering lijkt.

En laat de ander niet neerkijken op de één.

Want de mensen met de ogenscheinlijk minste gaven zijn het hardste nodig.

Al die gaven, al die be-gaaf-de kinderen van God spelen op elkaar in en werken samen om dat ene, gemeenschappelijke leven uit de Geest vorm te geven.

Om samen te groeien in geloof, hoop en liefde.

En de meeste van deze is de liefde.

Ja, want daar draait alles om.

Ook bij de gaven.

Het gaat om de liefde.

Ik heb een duidelijk onderscheid aangegeven tussen de vrucht en de gaven van de Geest.

Maar we moeten wel in de gaten houden dat de gaven van de Geest in dienst staan van de vrucht.

Het belangrijkste is de liefde.

De gaven staan in dienst van de liefde tot elkaar.

Ik vind dat de Catechismus daar zo schitterend over spreekt.

Op de vraag wat we verstaan onder de gemeenschap der heiligen

is het antwoord o.a.:

25

*dat ieder **verplicht** is zijn gaven **bereidwillig** en met **vreugde** te gebruiken tot nut en heil van de andere leden.*

De gaven staan in dienst van de gemeenschap.

En de gemeenschap heeft er recht op.

Want zonder jouw gaven mist de gemeenschap wat.

Dan functioneren we niet optimaal.

Niemand kan gemist.

Weet u nog van de startzondagdienst – de letters van het alfabet?

Geen letter kan gemist.

Ook niet de q en de x.

We doen de gemeenschap tekort als we onze gaven niet in willen zetten.

26

Tussen haakjes – je hoort nog wel eens klagen over de gemeenschap der heiligen.

Dat gemeenteleden zeggen: *Praat me niet over de gemeenschap der heiligen!*

Toen ik de anderen nodig had, waren ze nergens!

Ik merk niet zoveel van de gemeenschap der heiligen!

De catechismus benadert het van precies de andere kant.

De belangrijkste vraag is niet: *Wat heb ik aan de kerk?*

Nee, de belangrijkste vraag is: *Wat heeft de kerk aan mij?*

Wat draag ik bij aan de gemeenschap der heiligen?

Die bijdrage is voor ieder lid een verplichting, een *must*.

Maar het mag geen koude plicht worden.

We zijn verplicht onze gaven bereidwillig en met vreugde in te zetten.

Want God heeft de vrijwillige gever lief.

Als het alleen maar gebeurt omdat het nu eenmaal moet, dan hoeft het niet.

In de inzet van de gaven hoort de liefde merkbaar te zijn.

Steeds weer blijkt hoe centraal de liefde in alles is.

Dat geldt ook voor het volgende.

Ik denk dat sommigen bij zich zelf hebben gedacht, waarom ik bij het noemen van de gaven niet gesproken heb over de gave van genezing.

Of de gave van profetie.

Of de gave van tongentaal.

Of van uitdrijving van demonen?

En sommigen vragen zich af: *Waarom wordt er bij ons eigenlijk nooit in tongen gesproken?*

Waarom komt bij ons de gave van de genezing niet voor?

Of de gave om bijzondere krachten te doen?

Daar wordt in de Bijbel toch ook duidelijk over gesproken?

Inderdaad, waarom zou de Geest ook vandaag niet zulke gaven willen schenken?

Laten we dat toch niet bij voorbaat uitsluiten.

Alleen signaleer ik wel het gevaar dat men zich m.n. op de spectaculaire gaven verkrijkt.

Alsof dat je van het is.

Je hoort wel eens zeggen, dat een gemeente van Christus eigenlijk geen volwaardige gemeente is wanneer ze niet van zulke gaven in haar midden kan spreken.

Nu, dat is op grond van de Bijbel niet hard te maken.

Dan wordt aan de gaven, liever gezegd, aan bepaalde gaven een te hoge waarde gehecht.

En dat was nu juist de fout van de Corinthiërs.

Maar dan zegt Paulus: Ho, ho!

Wacht even!

Verlies nu niet uit het oog waar het in de gemeente, in het nieuwe leven uit de Geest allemaal om draait.

Niet om de gaven op zichzelf.

En zeker niet om een aantal speciale gaven.

Nee, het meest wezenlijke voor het gemeentelven is de liefde.

Het is niet voor niets dat tussen 1Kor 12 en 1Kor 14,

twee uiterst leerzame hoofdstukken over de charismata, 1Kor 13 staat.

Het hoofdstuk dat wel het NTische Hooglied wordt genoemd.

En daar maakt Paulus duidelijk dat alle gaven niets, maar dan ook niets voorstellen – de tongentaal niet, de profetie niet, de uiterste mededeelzaamheid niet –

als ze niet in dienst staan van de liefde.

Als ze niet gericht zijn op het openbaar worden van dat leven, dat samenleven uit de Geest door dat ene volk

van God.

Er is vandaag een sterke roep om ons intensiever bezig te houden met het bijbelse onderwijs over de Geestesgaven.

En ik denk dat dat terecht is.

Hier liggen schatten in de Schrift, die onder ons over het algemeen veel te weinig zijn aangeroerd en benut.

Er ligt nog een geweldige goudmijn in het NT.

Laten we niet aarzelen hierover na te denken en er onze winst mee doen voor ons kerkelijk leven.

Als het allemaal maar blijft staan in het teken van de liefde.

Weet u hoe u concreet die liefde gestalte kunt geven in het geheel van onze gemeente?

Kent u uw gave, die de Geest u gaf om uw eigen bijdrage te leveren aan het geheel?

Moge God u ieder afzonderlijk en allen samen daarin zegenen! AMEN.

24-10-2004